

Arkadiusz Niedziółka

**UWARUNKOWANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY
AGROTURYSTYCZNEJ NA PRZYKŁADZIE POWIATU
NOWOSĄDECKIEGO**

***DETERMINANTS OF AGRITOURISM INFRASTRUCTURE
DEVELOPMENT ON THE EXAMPLE
OF NOWOSĄDECKIE PROVINCE***

Streszczenie

Opracowanie stanowi próbę ukazania różnych czynników determinujących rozwój infrastruktury agroturystycznej w powiecie nowosądeckim.

W części teoretycznej artykułu przedstawiono istotę infrastruktury agroturystycznej. Scharakteryzowano elementy wchodzące w jej skład. Ukazano podstawową infrastrukturę w agroturystyce – bazę noclegową i żywieniową, przedstawiono również bazę towarzyszącą, czyli rekreacyjną. Ponadto przedstawiono różne czynniki determinujące rozwój szeroko rozumianej infrastruktury w agroturystyce.

Przedstawiono także wyniki badań przeprowadzonych w 42 gospodarstwach agroturystycznych oraz w trzech urzędach gmin w gminach powiatu nowosądeckiego: Jerzmanowice-Przebinia, Rytro i Stary Sącz. Oba badania dotyczyły stanu i rodzajów infrastruktury agroturystycznej oraz uwarunkowań jej rozwoju.

Słowa kluczowe: infrastruktura, baza, agroturystyka, infrastruktura towarzysząca

Summary

The study constitutes the attempts at presentation the different factors which determine agritourism infrastructure development in Nowosądecki Province.

In the theoretical part of the article the essence of agritourism infrastructure was presented. Elements included in the infrastructure were characterized. Basic infrastructure in agritourism – accommodation base and food base were shown. Concomitant base, in other words recreation base was presented, too.

Moreover different factors determining the development of widely understood infrastructure in agritourism were presented.

Results of researches carried out in 42 agritourism farms and in district offices in communes of Nowosądeckie Province: Jerzmanowice – Przegonia, Rytro i Stary Sącz were presented, too. Both researches related to the state and forms of agritourism infrastructure and determinants of its development.

Key words: *infrastructure, base, agritourism, concomitant infrastructure*

WSTĘP

Infrastruktura agroturystyczna jest podstawowym i najważniejszym czynnikiem rozwoju usług agroturystycznych. W jej skład wchodzi baza noclegowa, a także usługi żywieniowe oraz szeroki pakiet różnego rodzaju usług rekreacyjnych.

Oferta noclegowa może dotyczyć mieszkań wakacyjnych, pokoi wypoczynkowych, domków letniskowych i kempingu [Sikora 1995]. Z kolei baza żywieniowa może być związana z całodziennym wyżywieniem lub możliwością zakupu świeżych produktów z gospodarstwa do samodzielnego przyrządzania posiłków [Knecht 2009]. Rekreacja natomiast powinna mieć dwoistość formy i być wypoczynkiem dla klienta pragnącego zarówno aktywnego, jak i pasywnego odpoczynku. Jest to produkt turystyczny, który w gospodarstwie wiejskim występować będzie jako sektor priorytetowy [Musiał i in. 2005].

Małopolski powiat nowosądecki na podstawie danych pochodzących z Instytutu Turystyki uplasował się w 2007 roku na wysokim trzecim miejscu w rankingu pod względem liczby gospodarstw agroturystycznych w województwie małopolskim. Treścią niniejszego artykułu są badania w gminach: Jerzmanowice-Przegonia, Rytro i Stary Sącz. Przedstawiono w nich trzy najważniejsze elementy infrastruktury agroturystycznej – bazę noclegową, żywieniową i towarzyszącą. Ponadto badano stan rozwoju szeroko rozumianego zagospodarowania turystycznego oraz określono rolę władz lokalnych w rozwoju infrastruktury agroturystycznej na bazie uzyskanych wyników w drugich badaniach, przeprowadzonych w urzędach gmin wspomnianych powyżej jednostek terytorialnych.

CEL I METODY BADAŃ

Celem pracy jest ukazanie czynników rozwoju infrastruktury agroturystycznej na przykładzie wybranych gmin powiatu nowosądeckiego.

Przedstawiono wyniki dwóch różnych badań przeprowadzonych w trzech gminach powiatu nowosądeckiego.

Badania większe przeprowadzono w urzędach gmin trzech gmin powiatu nowosądeckiego: Piwniczna-Zdrój, Rytro i Stary Sącz.

Drugie badania, ankietowe przeprowadzono także w formie wywiadu bezpośredniego, tym razem z właścicielami 17 gospodarstw agroturystycznych w gminie Piwniczna-Zdrój, 13 w gminie Stary Sącz i 12 w gminie Rytro.

CZYNNIKI DETERMINUJĄCE ROZWÓJ INFRASTRUKTURY AGROTURYSTYCZNEJ

Rolnik zamierzający uruchomić działalność agroturystyczną w swoim gospodarstwie może skorzystać ze wsparcia środków pochodzących z Unii Europejskiej. Obecnie ma taką możliwość w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. W Osi 3 tego programu „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej” w Działaniu 1. „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” jest miejsce na projekty dotyczące przedsięwzięć agroturystycznych. W przypadku projektów dotyczących kapitału rzeczowego w agroturystyce działania podlegające refundacji kosztów inwestycyjnych dotyczą generalnie dwóch elementów zagospodarowania agroturystycznego: rozbudowy bądź modernizacji bazy noclegowej oraz inwestycji związanych z szeroko rozumianą bazą rekreacyjną. W pierwszej grupie przedsięwzięć można wyróżnić projekty związane z [Niedziółka 2009]:

– rozbudową, nadbudową, przebudową lub remontem połączonym z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych na cele agroturystyczne oraz ich wyposażenia: pokoje gościnne, samodzielne jednostki mieszkalne, domki turystyczne (również budowa), pomieszczenia wspólne dla gości, łazienki, kuchnie itd.

W drugiej natomiast grupie projektów odnoszącej się do sfery rekreacyjnej można wyróżnić przedsięwzięcia w zakresie:

– urządzania miejsc do wypoczynku, zakupu wyposażenia i sprzętu sportowego lub rekreacyjnego, a także zakupu zwierząt w celach rekreacyjnych i terapeutycznych.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 100 tys. zł. Poziom pomocy finansowej wynosi natomiast maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych projektu. Koszty te są nakładami, jakie musi najpierw ponieść właściciel gospodarstwa agroturystycznego.

STAN I UWARUNKOWANIA ROZWOJU AGROTURYSTYKI W POWIECIE NOWOSĄDECKIM

Bazując na danych z Instytutu Turystyki, można przedstawić liczbę gospodarstw agroturystycznych w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego, a także, jeszcze szerzej w gminach wchodzących w skład danego powiatu. Najświeższe dane pochodzą z roku 2007. W roku tym najwięcej

gospodarstw odnotowano w powiecie nowotarskim – 387 oraz w powiecie tatrzańskim – 365, następnie w powiecie nowosądeckim i limanowskim (tab. 1).

Tabela 1. Liczba gospodarstw agroturystycznych z całoroczną i sezonową ofertą w województwie małopolskim wraz z liczbą miejsc noclegowych całorocznych i sezonowych w 2007 roku

Table 1. Number of agritourism farms with all-year-round and seasonal offer in Malopolska Voivodeship with number of all-year-round and seasonal accommodations in 2007

Powiat	Liczba obiektów ogółem	W tym całorocznych (%)	Liczba miejsc noclegowych
bocheński	50	78,0	302
brzeski	64	84,5	378
chrzanowski	4	50,0	18
dąbrowski	17	47,1	86
gorlicki	94	86,2	854
krakowski	73	71,2	691
limanowski	116	70,7	1297
miechowski	3	66,7	23
myślenicki	46	78,3	435
nowosądecki	176	51,7	1858
nowotarski	387	76,7	4882
olkuski	6	66,7	48
oświęcimski	3	66,7	42
proszowicki	6	16,7	25
suski	57	94,7	760
tarnowski	61	77,0	421
tatrzański	365	89,3	5351
wadowicki	36	91,7	254
wielicki	26	73,1	202
Razem	1590	–	17927

Zródło: opracowanie własne na pdst. danych z Instytutu Turystyki (<http://www.intur.com.pl/bazy/kwatery/kw2.php?w1=12&zestaw=agroturystyka>)

Badania wykazały, że w roku 2007 w powiecie nowosądeckim funkcjonowało 176 gospodarstw agroturystycznych, co stawiało ten powiat na trzecim miejscu w rankingu liczby tych obiektów w województwie małopolskim.

Tabela 2. Liczba gospodarstw agroturystycznych z całoroczną i sezonową ofertą w powiecie nowosądeckim wraz z liczbą miejsc noclegowych całorocznych i sezonowych w 2007 roku

Table 2. Number of agritourism farms with all-year-round and seasonal offer in Nowosadeckie Province with number of all-year-round and seasonal accommodations in 2007

Gmina	Liczba obiektów	W tym całorocznych (%)	Liczba miejsc noclegowych
Chelmic	2	100,0	24
Gródek n/dunajcem	27	–	93
Grybów	7	85,7	48
Kamionka wielka	6	83,3	73
Krynica-zdrój	44	–	638
Łabowa	12	100,0	173
Łącko	9	100,0	88
Łososina dolna	11	27,3	89
Muszyna	32	100,0	405
Piwniczna-zdrój	9	100,0	108
Podegrodzie	1	100,0	8
Rytko	10	60,0	54
Stary sącz	6	100,0	57
Razem	176	–	1858

Źródło: opracowanie własne na pdst. danych z Instytutu Turystyki (<http://www.intur.com.pl/bazy/kwatery/kw2.php?w1=12&zestaw=agroturystyka>)

Analizując tabelę 2, widać że do roku 2009 – a więc do czasu przeprowadzenia przez autora niniejszego opracowania badań w gospodarstwach agroturystycznych – w gminach Piwniczna-Zdrój, Rytko i Stary Sącz powstały nowe tego rodzaju obiekty. W pierwszej gminie powstało 8, w drugiej 2, a w gminie Stary Sącz w przeciągu dwóch lat 7 rolników uruchomiło działalność agroturystyczną. Te dane statystyczne zostały potwierdzone w wynikach badań przeprowadzonych w urzędach gmin wspomnianych jednostek terytorialnych w roku 2009.

WYNIKI BADAŃ

Badania przeprowadzone w trzech urzędach gmin wykazały, że gminy mają opracowane strategie rozwoju. W tych dokumentach zawarto ocenę szans i zagrożeń dla rozwoju turystyki, w misji i wizji strategicznej gminy również uwzględniono rozwój różnych form turystyki. Ponadto we wszystkich strategiach przewidziano wsparcie rozwoju usług agroturystycznych. Pomoc taka dotyczy zarówno istniejących gospodarstw agroturystycznych, jak i skierowana jest do rolników – potencjalnych przyszłych właścicieli tego rodzaju obiektów wiejskiej bazy noclegowej.

W pytaniu kwestionariuszowym dotyczącym wielkości wpływu samorządu lokalnego na rozwój usług agroturystycznych uzyskano różne odpowiedzi w trzech badanych gminach. W gminie Rytro odpowiedziano, że władze gminne mają na to duży wpływ, z kolei w gminie Stary Sącz uzyskano odpowiedź wskazującą na ich ograniczony wpływ na ten proces. Respondent natomiast w gminie Piwniczna-Zdrój stwierdził, że władze gminne nie mają większego wpływu na rozwój usług agroturystycznych w ich regionie. W tej ostatniej gminie w roku 2007 taka sama liczba rolników zajmowała się agroturystyką co w gminie Rytro, a mimo to odpowiedzi uzyskane w kwestii wpływu władz lokalnych na rozwój tej formy turystyki wiejskiej były bardzo różne. Respondent w gminie Rytro wskazał na następujące formy wsparcia władz gminnych agroturystyki:

- pomoc w promocji agroturystyki,
- współpracę w organizacji kursów i szkoleń agroturystycznych,
- rozbudowę bazy wypoczynkowej dostępnej dla ogółu turystów, w tym i tych, którzy wypoczywają w gospodarstwach agroturystycznych.

W kolejnym pytaniu kwestionariuszowym dotyczącym istnienia komórki lub stanowiska zajmującego się organizacją agroturystyki w gminie odpowiedź twierdzącą uzyskano ponownie tylko w gminie Rytro. W Urzędzie Gminy istnieje stanowisko zajmujące się promocją gminy i regionu, a także promujące turystykę i jedną z jej form – agroturystykę. Ponadto wskazano na współpracę gminy z różnymi organizacjami pozarządowymi.

W pytaniu kwestionariuszowym dotyczącym liczby i rodzajów obiektów noclegowych respondenci wyszczególnili kilka ich rodzajów. We wszystkich badanych gminach funkcjonowały gospodarstwa agroturystyczne, ośrodki domków kempingowych oraz schroniska (tab. 3).

Tabela 3. Liczba i rodzaje obiektów noclegowych w badanych gminach powiatu nowosądeckiego w 2009 roku

Table 3. Forms and number of accommodation sites in examined communes in Nowosądeckie Province in 2009

Rodzaj obiektu noclegowego	Gmina		
	Rytro	Piwniczna-Zdrój	Stary Sącz
dom wczasowy	6	24	–
hotel	1	–	–
dom noclegowy	5	–	–
ośrodek domków kempingowych	2	1	2
pole namiotowe (biwakowe)	2	–	1
gospodarstwo agroturystyczne	13	17	12
sanatorium	–	1	–
motel	–	–	1
schronisko	2	2	2

Źródło: badania własne

Tabela 4 zawiera wyniki badań dotyczących liczby obiektów towarzyszących infrastrukturze.

Tabela 4. Rodzaje i liczba obiektów rekreacyjno-sportowych w badanych gminach
Table 4. Forms and number of sport-recreation objects in examined communes

Rodzaj obiektu rekreacyjno-sportowego	Gmina		
	Piwniczna-Zdrój	Rytm	Stary Sącz
wyciąg narciarski	24	3	–
boisko sportowe	3	4	8
hala sportowa	–	2	3
kąpielisko letnie	–	1	–
kryty basen pływacki	–	1	–
przystań flisacka	–	1	–

Zródło: badania własne

Analizując powyższą tabelę, należy stwierdzić, że gmina Piwniczna-Zdrój ma zdecydowanie najlepsze warunki do uprawiania turystyki narciarskiej. Jednak nie posiada ona ani kąpieliska letniego ani krytego basenu pływackiego. Patrząc na istniejące obiekty sportowo-rekreacyjne we wszystkich trzech gminach można postawić tezę o potrzebie rozbudowy letniej bazy towarzyszącej. Wydaje się, że obecnie jest ona zbyt uboga.

W gminach Rytm i Stary Sącz władze gminne w ostatnich pięciu latach dwa razy organizowały szkolenia dla osób planujących podjąć działalność agroturystyczną. W gminie Piwniczna-Zdrój do tej pory władze lokalne tym się nie zajęły. W związku z tym samorząd lokalny mógłby np. we współpracy z ośrodkami doradztwa rolniczego lub ze stowarzyszeniami agroturystycznymi zwiększyć częstotliwość organizacji kursów i szkoleń dla rolników zajmujących się agroturystyką, jak i dla myślących o uruchomieniu usług agroturystycznych w przyszłości.

W pytaniu dotyczącym wpływu usług agroturystycznych na rozwój gminy odpowiedź „mają duży wpływ” uzyskano tylko w gminie Rytm. W gminie Stary Sącz respondent stwierdził, że usługi te mają ograniczony wpływ, a w gminie Piwniczna-Zdrój odpowiedź ankietowanego brzmiała „trudno powiedzieć”.

W pytaniu natomiast otwartym dotyczącym tego, co w przyszłości należałoby zrobić dla rozwoju agroturystyki w gminie odpowiedzi uzyskano w gminach Rytm i Stary Sącz. W pierwszym przypadku respondent wskazał na rozbudowę infrastruktury gminy, poprawę estetyki i ochrony środowiska oraz zwiększenie promocji turystycznej gminy. Z kolei w gminie Stary Sącz zwrócono uwagę na zwiększenie działań promujących działalność gospodarstw agroturystycznych.

Wśród dziedzin życia, dla których rozwój agroturystyki ma największy wpływ wymieniono:

- wzrost dochodów ludności (w dwóch przypadkach),
- promocję gminy (j. w.),
- zmniejszenie poziomu bezrobocia (j. w.),
- poprawę estetyki gospodarstw i otoczenia (j. w.),
- wzrost przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców (w jednym przypadku).

Za najważniejszą natomiast barierę rozwoju agroturystyki wszyscy trzej respondenci uznali ograniczone zasoby finansowe gospodarstw rolnych. Z kolei wśród innych głównych ograniczeń tego rozwoju we wszystkich badanych gminach wskazano na brak przygotowania osób prowadzących gospodarstwa. W gminach Piwniczna-Zdrój i Stary Sącz stwierdzono, że barierą jest również nieprzygotowana baza noclegowa. W tej ostatniej gminie respondent wymienił ponadto złą infrastrukturę techniczną (głównie drogi) oraz złą infrastrukturę turystyczną (brak obiektów sportowych, szlaków turystycznych i rowerowych itd.).

Drugie badania kwestionariuszowe zostały przeprowadzone w 42 gospodarstwach agroturystycznych, funkcjonujących w tych samych trzech gminach powiatu nowosądeckiego, w których przeprowadzono pierwsze badania.

Dzięki poddaniu tych obiektów badaniom została przeanalizowana ich infrastruktura agroturystyczna. Wyniki badań ukazały, że badane gospodarstwa w większości przypadków (88%) oferują swoim gościom pokoje mieszkalne. W nielicznych przypadkach występuje inny rodzaj bazy noclegowej (tab. 5).

Tabela 5. Liczba i rodzaje bazy noclegowej w badanych gospodarstwach agroturystycznych w gminach powiatu nowosądeckiego

Table 5. Forms and number of accommodation in examined agritourism farms in communes in Nowosądeckie Province

Rodzaj bazy noclegowej	Gmina		
	Rytro	Piwniczna-Zdrój	Stary Sącz
pokoje gościnne	11	14	12
dom wynajmowany całościowo	1	3	3
pole namiotowe	1	–	2

Źródło: badania własne

Do wyników badań przedstawionych w tabeli 5 należy jeszcze dodać, że zdecydowana liczba badanych kwaterodawców wynajmuje do pięciu pokoi gościnnych turystom. Związane jest to ze zwolnieniem podatkowym z racji liczby pokoi udostępnianych gościom. Aż 35 badanych właścicieli gospodarstw agroturystycznych (83%) przeznacza na potrzeby swoich gości bazę noclegową nie większą niż 5 pokoi.

Ponadto w gminie Piwniczna-Zdrój tylko trzech rolników wynajmuje gościom całe domy, w gminie Rytko jeden kwateryodawca oferuje taką formę noclegu, a jeszcze jeden pole namiotowe. Z kolei w gminie Stary Sącz jeden rolnik oferuje gościom tylko cały dom wynajmowany całościowo, a dwóch rolników poza pokojami gościnnymi udostępnia także miejsca na postawienie namiotów i dwóch kolejnych także oferuje poza pokojami domy wynajmowane całościowo.

Badani właściciele gospodarstw agroturystycznych oferują gościom różne możliwości wyżywienia. Może to być pełne wyżywienie, niepełne, ale również w ofercie może znaleźć się możliwość samodzielnego przygotowywania posiłków. Najczęściej kwateryodawcy umożliwiają turystom wybór jednej z paru opcji wyżywienia. Tylko w dwóch gospodarstwach agroturystycznych w gminie Rytko oraz w jednym w gminie Piwniczna-Zdrój nie ma możliwości wyżywienia (tab. 6).

Tabela 6. Oferta żywieniowa w badanych gospodarstwach agroturystycznych
Table 6. Food offer in examined agritourism farms

Oferta żywieniowa	Gmina		
	Rytko	Piwniczna-Zdrój	Stary Sącz
samodzielne przyrządzanie posiłków	10	11	10
pełne wyżywienie	8	9	9
niepełne wyżywienia (śniadania + obiadowe)	8	9	6
tylko śniadania	5	11	7
tylko obiady	1	3	5
tylko obiadowe	1	5	6
nie ma możliwości wyżywienia	2	1	—

Źródło: badania własne

Poza infrastrukturą noclegową i żywieniową w kwestionariuszu badawczym pytano respondentów także o wielkość i rodzaj bazy towarzyszącej. W większości przypadków badani kwateryodawcy posiadali meble ogrodowe i oddzielną jadalnię (tab. 7).

Tabela 7. Rodzaje i liczba bazy towarzyszącej u badanych właścicieli gospodarstw agroturystycznych

Table 7. Forms and number of concomitant base at examined agritourism farms owners

Rodzaj bazy towarzyszącej	Gmina		
	Rytko	Piwniczna-Zdrój	Stary Sącz
jadalnia	12	15	12
sala telewizyjna	6	15	7
balkony	2	3	5
taras	4	2	5
meble ogrodowe	12	15	13
plac zabaw dla dzieci	9	8	9

Źródło: badania własne

Infrastruktura agroturystyczna, zarówno baza noclegowo-żywnościowa, jak i towarzysząca są najważniejszymi czynnikami rozwoju agroturystyki. Zagospodarowanie agroturystyczne może być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, obecnie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Wsparcie to dotyczy refundacji części kosztów kwalifikowanych, a więc inwestycji poniesionych przez wiejskich kwaterodawców na początku.

W przypadku projektów agroturystycznych kosztami kwalifikowanymi mogą zostać objęte projekty związane z rozwojem bazy noclegowej oraz bazy towarzyszącej, dotyczące:

- rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych na cele turystyczne oraz ich wyposażenie,
- urządzania miejsc do wypoczynku,
- zakupu wyposażenia i sprzętu turystycznego lub rekreacyjnego do celów turystycznych,
- nabycia zwierząt służących do celów terapeutycznych, sportowych i rekreacyjnych,
- zakupu środków transportu na potrzeby świadczenia wyłącznie usług transportowych,
- zagospodarowania terenu na potrzeby planowanej działalności w ramach projektu,
- przygotowania dokumentacji technicznej, kosztorysów, pozwoleń i innej dokumentacji związanej z projektem.

W pytaniu kwestionariuszowym dotyczącym zamiaru skorzystania ze wsparcia środkami Unii Europejskiej większość respondentów w trzech badanych gminach wyraziła chęć uzyskania takiej pomocy. Łącznie zdecydowanych na tę opcję było 34 rolników (81%). Z kolei niezdecydowanych oraz odrzucających takie wsparcie było tylko ośmiu kwaterodawców (tab. 8).

Tabela 8. Zamiar skorzystania ze środków unijnych na rozwój agroturystyki przez badanych właścicieli gospodarstw agroturystycznych

Table 8. Intention for the use of union funds for agritourism development by examined agritourism farms owners

Zamiar skorzystania ze środków unijnych na rozwój agroturystyki w przyszłości	Gmina		
	Rytko	Piwniczna-Zdrój	Stary Sącz
tak	9	14	11
nie	–	1	–
jeszcze nie zdecydowani	3	2	2

Źródło: badania własne

Z kolei na pytanie dotyczące dostępności środków unijnych na rozwój agroturystyki w gminie Piwniczna-Zdrój 9 respondentów odpowiedziało „nie wiem”, 5 osób określiło je jako łatwo dostępne, a 3 kwaterodawców jako trudno dostępne. W gminie Rytko natomiast 6 osób określiło te środki jako trudno dostępne, a po trzech gospodarzy wskazało na łatwo dostępne oraz dało odpowiedź „nie wiem”. W gminie Stary Sącz po 5 respondentów stwierdziło, że te środki są trudno dostępne lub padła odpowiedź „nie wiem”. Tylko w trzech przypadkach uzyskano odpowiedź „łatwo dostępne”.

WNIOSKI

Rozwój agroturystyki zależy głównie od bazy noclegowej i gastronomicznej. Usługi noclegowe i żywieniowe są podstawowymi usługami agroturystycznymi. Baza noclegowa w obrębie gospodarstw agroturystycznych może być różna. Zdecydowanie dominują tutaj pokoje gościnne. Ponadto, wśród ofert agroturystycznych można znaleźć pokoje grupowe, czy możliwość wynajmu tzw. mieszkania wakacyjnego składającego się z dwóch czy trzech pokoi, wraz z dostępem do aneksu kuchennego. Istnieje także możliwość skorzystania z usług noclegowych, wynajmując cały dom. W okresie letnim więcej kwaterodawcy oferują również możliwość skorzystania z przyzagrodowego pola namiotowego. Istotnym czynnikiem rozwoju agroturystyki, a także ważnym elementem infrastruktury agroturystycznej jest również baza towarzysząca wraz z oferowanym turystom pakietem różnego rodzaju usług rekreacyjnych.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że:

– zdecydowana większość badanych chce rozszerzyć ofertę agroturystyczną i skorzystać w tym celu ze środków z Unii Europejskiej – w związku z tym istnieje potrzeba rozszerzenia usług podstawowych oraz rekreacyjnych oferowanych turystom,

– 75% respondentów stwierdziło, że środki z Unii Europejskiej na rozwój agroturystyki są „trudno dostępne” lub nie potrafiło określić skali poziomu ich dostępności. Istnieje zatem potrzeba wzmożenia działań szkoleniowo-doradczych ze strony władz gminnych oraz ośrodków doradztwa rolniczego w tym zakresie,

– badani kwaterodawcy w większości przypadków oferują swoim gościom do 5 pokoi,

– ankietowani rolnicy oferują turystom szeroką gamę różnego rodzaju usług rekreacyjnych co jest niezwykle istotnym czynnikiem rozwoju agroturystyki,

– istnieje różny wybór możliwości korzystania z usług gastronomicznych w badanych obiektach agroturystycznych.

Z kolei, na podstawie uzyskanych wyników badań przeprowadzonych w urzędach gmin trzech gmin wchodzących w skład powiatu nowosądeckiego wysnuto następujące wnioski:

– rozwój agroturystyki przyczynia się w gminie głównie do wzrostu dochodów ludności, promocji gminy, zmniejszenia poziomu bezrobocia oraz poprawy estetyki gospodarstw i otoczenia,

– władze gminne mogą wziąć pod uwagę rozbudowanie letniej bazy towarzyszącej w gminie – boisk, kortów tenisowych, kąpielisk – tych obiektów jest za mało, a korzystać z nich mogą zarówno stali mieszkańcy, jak i odpoczywający w regionie turyści,

– we wszystkich strategiach rozwoju badanych gmin przewidziano działania wspierające rozwój usług agroturystycznych, ważny zatem jest monitoring tych przedsięwzięć w przyszłości,

– władze gminne mogą rozważyć organizację, najlepiej wspólnie z innymi podmiotami – ośrodki doradztwa rolniczego, stowarzyszenia agroturystyczne – większej liczby kursów i szkoleń agroturystycznych, do tej pory czyniły to w szacunkowym wymiarze.

BIBLIOGRAFIA

- Knecht D. *Agroturystyka w agrobiznesie*. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 111–112.
- Musiał W., Kania J., Leśniak L. *Agroturystyka i usługi towarzyszące*. Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego zs. w Akademii Rolniczej w Krakowie, Kraków 2005, s. 65–66.
- Niedziółka A. *Wieś i Doradztwo. Pismo Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego. Nr 3-4 (59–60) lipiec–grudzień 2009*. Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego, Kraków 2009, s. 31.
- Sikora J. *Agroturystyczny biznes*. Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego, Bydgoszcz 1995, s. 36–39.
- adres strony internetowej
<http://www.intur.com.pl/bazy/kwatery/kw2.php?w1=12&zestaw=agroturystyka>

Dr Arkadiusz Niedziółka
Zakład Socjologii i Rozwoju Wsi
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
Al. Mickiewicza 21, 31–120 Kraków

Recenzent: *Prof. dr hab. Jerzy Gruszczyński*